

Sygnatura akt II Ca 2196/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Nowak (sprawozdawca)
Sędziowie:	SO Katarzyna Oleksiak SO Jarosław Tyrpa

Protokolant: starszy protokolant sądowy E. H.

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2017 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko Stowarzyszeniu (...) Związkowi (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie

z dnia 10 maja 2016 r., sygnatura akt I C 3033/14/K

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

SSO Jarosław Tyrpa SSO Anna Nowak SSO Katarzyna Oleksiak

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 stycznia 2017 roku.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy oddalił powództwo M. B. przeciwko Stowarzyszeniu (...) o ustalenie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy dzierżawy działki w Rodzinnym O. Działkowym (...).

Na uzasadnienie wskazał, że strona pozwana nie posiada legitymacji procesowej albowiem legitymacje taka w świetle §73 statutu posiada (...) O..

Z orzeczeniem tym nie zgodził się powód zaskarżając wyrok w całości i wnosząc o jego uchylenie i przekazanie do ponownego rozpoznania bądź o jego zmianę i uwzględnienie powództwa w całości.

W uzasadnieniu wskazywał, że pozwał zarówno (...) Zarząd Okręgowy (...) jak i (...) O..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała uwzględnieniu albowiem Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 nr 3, poz. 36; z 21 października 2005 r., III CK 161/05; z 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2). Do przesłanek tych zalicza się brak legitymacji procesowej strony, czynnej lub biernej (SN w postanowieniu z dnia 17 czerwca 2015 r., sygn. akt I CZ 59/15). W niniejszej sprawie Sąd bezpodstawnie przyjął brak legitymacji procesowej strony pozwanej i nie badał merytorycznie żądania pozwu.

W pierwszej kolejności należy poczynić kilka spostrzeżeń co do pojęcia osobowości prawnej w polskim systemie prawnym. W Kodeksie cywilnym przyjęto tzw. normatywną koncepcję osób prawnych, zgodnie z którą za podmiot w stosunkach cywilnoprawnych, obdarzony zdolnością prawną i zdolnością do czynności prawnych uznaje się tylko taką jednostkę organizacyjną, którą w atrybut podmiotowości wyposaża przepis prawa pozytywnego. Taki wniosek jednoznacznie wypływa z brzmienia art. 33 k.c., zgodnie z którym osobami prawnymi są Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną. Nie można uznać osobowości prawnej na zasadzie domniemania ani obowiązywania jakiegokolwiek normy zwyczajowej (por. uchwałę SN z dnia 14 grudnia 1990 r., III CZP 62/90, OSNC 1991 nr 4, poz. 36). Skoro zatem jedynym czynnikiem determinującym to, czy dany podmiot jest osobą prawną, jest przepis prawa, który danej kategorii podmiotów taką osobowość prawną przyznaje, to traci zarazem znaczenie ocena, czy dany podmiot wyróżnia się jakimiś cechami konstytuującymi go jako samodzielny byt, dostatecznie wyodrębniony od osób, które daną jednostkę utworzyły. Zgodnie z art. 65 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13 grudnia 2013 roku, która weszła w życie w dniu 19 stycznia 2014 roku (...) Związek (...) ma osobowość prawną, natomiast jednostki organizacyjne i organy samorządu stają się jednostkami organizacyjnymi i organami (...) Związku (...). Jednocześnie nie wykazywano, aby ROD O. podjął uchwałę w trybie art. 70 ust. 1 pkt 1 albo 2 a zatem zgodnie z art. 74 cyt. ustawy jest on jednostką organizacyjną stowarzyszenia pod nazwą (...) Związek (...). Zatem skoro żaden przepis nie nadaje osobowości prawnej rodzinnym ogrodom działkowym, ani też O. to są to jednostki organizacyjne osoby prawnej, co wynika zarówno z §39 i §40 statutu obowiązującego w dniu podjęcia uchwały o wypowiedzeniu w wersji uchwalonej przez VIII Krajowy Zjazd Delegatów (...) w dniu 6 kwietnia 2006 roku ze późniejszymi zmianami (k. 137 i nast.) jak i §31 i 32 statutu (...) uchwalonego przez XII Krajowy Zjazd Delegatów (...) w dniu 2 lipca 2015 roku (k. 114 i nast.). Zarówno strona pozwana Stowarzyszenie (...) jak i Sąd w swoim uzasadnieniu nie wskazują na przepis prawa, który nadawałby osobowość prawną jednostkom organizacyjnym tejże osoby prawnej. Wskazać należy także na treść art. 10 a ustawy Prawa o stowarzyszeniach. Przepis ten dopuszcza nabycie osobowości prawnej przez jednostkę terenową stowarzyszenia jednakże pod warunkiem, że statut stowarzyszenia przewiduje nadanie takiej jednostce osobowości prawnej, a ponadto pod warunkiem wpisania do krajowego rejestru sądowego. Zgodnie ust. 3 art. 10 a Prawa o stowarzyszeniach terenowa jednostka organizacyjna stowarzyszenia może uzyskać przymiot osobowości prawnej, jeżeli statut stowarzyszenia to przewiduje. Jeśli bowiem statut nie przewiduje możliwości tworzenia terenowych jednostek organizacyjnych wyposażonych w odrębną osobowość prawną, to stowarzyszenie może je tworzyć, ale nie będą one posiadały osobowości prawnej. Jest to konsekwencją tego, że stowarzyszenie w ramach przyznanej w art. 1 samorządności może swobodnie kształtować strukturę organizacyjną, jak również określać inne kryteria w zakresie tworzenia i funkcjonowania, także w odniesieniu do jego terenowych jednostek organizacyjnych. W statucie z dnia 2 lipca 2015 roku nie ma żadnych postanowień o nadaniu osobowości prawnej jednostkom terenowym. W powoływanych przez Sąd I instancji paragrafach regulaminu jest mowa tylko i wyłącznie o reprezentowaniu (...) przez ROD (§73 statutu) czy przez okręgowy zarząd (§111). Czym innym zaś są kwestie reprezentacji osoby prawnej pod nazwą Stowarzyszenie (...), a czym innym kwestie posiadania samodzielnej zdolności sądowej, czyli możliwości bycia

pozywanym. O tym, które osoby uprawnione są do reprezentowania stowarzyszenia przesądzą, zgodnie z przepisami art. 9 i 10 Prawa o stowarzyszeniach postanowienia jego statutu (post. SN z 30.1.2002 r., III CZ 135/01, L.). Zatem w nin. sprawie na podstawie §73 statutu (...) Związek (...) mógł reprezentować zarząd ROD (...) ale także na podstawie 111 ust. 2 mógł reprezentować (...) okręgowy zarząd, który mógł udzielić pełnomocnictwa do występowania w nin. sprawie pełnomocnikowi. Okręgowy zarząd udzielając pełnomocnictwa w niniejszej - konkretnej sprawie – przejął zatem prowadzenie tejże sprawy, zwłaszcza że złożył odpowiedź na pozew, w której ustosunkował się merytorycznie do zarzutów nieskuteczności wypowiedzenia umowy dzierżawy. W tej sytuacji nie było również podstaw do stwierdzenia wadliwości reprezentowania (...) przed Sądem Rejonowym i uchylecia wyroku ze zniesieniem postępowania w części objętej nieważnością.

Natomiast skoro pozwanym z braku zdolności sądowej nie może być ROD O. ani Zarząd Okręgowy (...) to pozwanym w sprawie o ustalenie bezskuteczności wypowiedzenia umowy dzierżawy będzie Stowarzyszenie (...) działkowców, a jego legitymacja procesowa znajduje uzasadnienie w treści art. 36 i 37 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 roku o rodzinnych ogrodach działkowych.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy przeprowadzi postępowanie dowodowe, po podjęciu decyzji, które wnioski dowodowe stron są istotne dla rozstrzygnięcia i oceni skuteczność dokonanego wypowiedzenia.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 386§4 k.p.c. uchylono zaskarżony wyrok i sprawę przekazano do ponownego rozpoznania.

SSO Jarosław Tyrpa SSO Anna Nowak SSO Katarzyna Oleksiak